

KRAJSKÝ ÚŘAD KARLOVARSKÉHO KRAJE

ODBOR KULTURY, PAMÁTKOVÉ PÉČE, LÁZEŇSTVÍ A CESTOVNÍHO RUCHU

Se sídlem: Karlovy Vary, Závodní 353/88, 360 21 Karlovy Vary – Dvory, Česká republika

Číslo jednací: 26/KR/11- 17

ROZHODNUTÍ

Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor kultury, památkové péče, lázeňství a cestovního ruchu jako orgán státní památkové péče příslušný dle ust. § 28 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění (dále jen „zákon o státní památkové péči“) a ust. § 10 a § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „krajský úřad“) vydává na základě žádosti Karlovarského kraje, se sídlem Závodní 353/88, Karlovy Vary, IČ: 70891168, zastoupeného Ing. Václavem Kosinkou, bytem Staropramenná 21, Praha 5, ze dne 7.1. 2011 a po vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Lokti, čj. NPÚ-342/161/2011 ze dne 19.5.2011, dle ust. § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči, toto

závazné stanovisko:

I. Provedení obnovy národní kulturní památky objektu Císařské lázně v Karlových Varech, Mariánskolázeňská č. 306, st.p.č. 902, k.ú. Karlovy Vary, prohlášené Nařízením vlády České republiky č.50/2010 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, a zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek v ČR pod rejstříkovým číslem 17027/4-880, dle předložené projektové dokumentace „Studie využitelnosti – architektonická studie, Karlovy Vary - Revitalizace objektu Císařských lázní“, dokumentace pro realizaci stavby - čistopis, zpracovatel INTAR a.s., Bezručova 17a, Brno, prosinec 2010, zak. číslo 200 800 11-3, bez částí

- IO 101 Komunikace, zpevněné plochy, a chodníky v areálu
- IO 103 – Sadové úpravy
- IO 104 – venkovní vodovod
- IO 105 – Venkovní kanalizace
- IO 106 – Zrušení NTL přípojky plynu
- PS 1 - Trafostanice

(dále jen „projektová dokumentace“), je dle ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči,

přípustné při dodržení následujících podmínek:

1. Exteriér

1.1 Větrací komínky, které jsou součástí řešení odvětrání anglických dvorků, rozmístěné v exteriéru objektu v podobě „hříbečků“ **nebudou navrhovaným způsobem provedeny**. Krajskému úřadu bude předloženo alternativní řešení, které nebude pohledově narušovat exteriér národní kulturní památky.

1.2 O navrhovaném provedení rozebrání základových konstrukcí stávajících schodišť a bočních vjezdových ramp před hlavním vstupním průčelím objektu bude krajským úřadem rozhodnuto až po předložení průzkumu technického stavu jejich základových konstrukcí.

1.3 Bude zpracováno a krajskému úřadu předloženo detailní řešení demontáže kamenických prvků ramp včetně soklových prvků a boční kvádrové stěny.

1.4 Barevnost vnější fasády bude stejná jako barevnost původní. Přesný odstín barevnosti fasád bude stanoven na základě provedených vzorků, jejichž umístění a velikost bude stanovena v předstihu krajským úřadem.

1.5. Na vnější fasádě nebude umístěn LCD přehledový monitor.

2. Vestavba koncertního a kongresového sálu

2.1 Všechny dochované původní litinové sloupy atria budou uplatněny v objektu.

2.2 V případě nefunkčního uplatnění některých oken do atria, bude krajskému úřadu předloženo řešení umožňující zachování těchto stávajících okenních výplní při dodržení protipožárních norem, např. s možností doplnění předsazené izolační stěny do niky.

2.3 Do příslušných výkresů (např. KO-06 a souvisejících) budou vyznačeny úseky původního technického kanálu probíhajícího po obvodu atria, které budou zachovány.

3. Řešení historických interiérů

Obecně - veškeré nové prvky a povrchy viditelné v interiéru budou provedeny před jejich realizací nebo zadáním do výroby ve vzorku, který bude krajskému úřadu a zástupci odborné organizace, Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Lokti (dále jen „NPÚ“) předložen, resp. předveden, k odsouhlasení. Obdobně se to týká povrchových úprav stávajících prvků. O posouzení vzorků bude vždy učiněn zápis do stavebního deníku (např. se jedná o vzorky fasády, výplní otvorů, nových prosklených stěn, turniketů, dlažeb, obkladů, parket, barevné a materiálové řešení povrchů ad.);

- stav prvků, o jejichž opravě nebo provedení replik není v projektové dokumentaci rozhodnuto, bude vyhodnocen po jejich zpřístupnění a podrobném průzkumu, a návrh na jejich obnovu či replikování bude se zdůvodněním předložen krajskému úřadu.

3.1 Dveře, okna a prosklené stěny

Obecně – Vyměňované výplně otvorů – okna a dveře – budou prioritně užity na jiném místě v objektu i ve formě zapojení do interiérové instalace. Nepoužité výplně budou deponovány v objektu s tím, že NPÚ budou poskytnuty k uložení vybrané vzorové kusy.

a) Dveře

Obecně - Před zahájením úprav dveří, jejichž protipožární odolnost má být zvýšena úpravou popsanou v části projektové dokumentace („Alternativní řešení úpravy stávajících historických dveří ve vztahu k PBŘS“, INTAR a.s., říjen 2010), budou krajskému úřadu

a zástupci NPÚ předveden vzorky úpravy dveří označených v cit. projektové dokumentaci jako „dveře koupelny“ a „dveře hl. schodiště“.

- V případě, kdy původní dveře nemusí být po propojení koupelen funkční (otevíravé), budou tyto zachovány na místě bez dodatečných protipožárních úprav s možností doplnění předsazené izolační stěny do dveřní niky. Např. se to týká dveře vedoucích do prostorů depozitáře (č. N 5.130) a expozic (č. N.128a-g) nově vzniklých odstraněním příček z předsíní koupelen a koupelen. Dveře budou rozděleny na vstupní „otvíravé“ a pohledové „neotvíravé“, přičemž otvíravé dveře budou opraveny s povýšením protipožární odolnosti a „neotvíravé“ budou ponechány na místě, opraveny bez dodatečných protipožárních úprav s tím, že je možno je na vnitřní straně (v depozitáři a expozicích) oddělit od prostoru přisazenou konstrukcí např. zdí, která nebude do dveří zasahovat. Návrh rozdělení dveří bude předložen krajskému úřadu k odsouhlasení;

- Dveře, které jsou z jedné strany zdobené řezbou a jejichž protipožární odolnost musí být zvýšena, budou upraveny tak, aby nebylo zasahováno do strany dveřních křídel s řezbou.

1.PP

- dveře č. D 318 na chodbě v části A nebudou nahrazovány replikou, budou zachovány, restaurátorsky opraveny, případně s povýšením jejich protipožární odolnosti;
- dveře v poloze S 234 nebudou nahrazovány prosklenou stěnou, budou zachovány a opraveny případně s povýšením jejich protipožární odolnosti;
- dveře č. D 327 – mají být dle údajů uvedených v tabulce dveří (s.17) a výkresu č. 18 A zachovány a opraveny, ale ve výkrese bourání č.03A jsou opatřeny legendou 4 (demontovat uskladnit), která bude opravena na 5 (demontovat, opravit a navrátit).

1.NP

- Kyvné dveře č. S 101 ve vstupním vestibulu objektu nebudou nahrazovány replikou. Do konstrukce zádveří za hlavními vstupními dveřmi do objektu budou osazeny původní dveře (uložené v objektu), které budou restaurovány (viz. Restaurátorský průzkum, Lázně I.-Císařské lázně v Karlových Varech, část A Dveře, s.5). Bude provedena prohlídka jednotlivých prvků kyvných dveří, které budou restaurovány a event.doplněny replikovanými prvky včetně kování. Na restaurování bude zpracován restaurátorský záměr, který bude předložen krajskému úřadu s žádostí o vydání závazného stanoviska.
- U dveří č. D 231 budou zachovány původní otvíravé horní výplně.

2.NP

- dveře č. D 260, D 266 a D 269 nebudou upravovány, ale budou demontovány, opraveny, užity v expozici a na místě nahrazeny replikou splňující protipožární předpisy
- bude prověřeno, zda po úpravě využití a navrhované kapacity Zanderova sálu (souvisí s podmínkou č. 3.8.) bude možno ponechat dveře v Zanderově sále č. D 261 a 259 bez dodatečných úprav souvisejících s povýšením jejich protipožární odolnosti;
- krajskému úřadu bude předložen k odsouhlasení způsob úpravy dveří č. D 447, které mají zvýšit jejich protipožární odolnost

3.NP

- historické ocelové dveře na půdě č. D 102 dochované v prostoru zadního schodiště budou opraveny a zachovány (foto viz.Inventarizace uměleckých a historických prvků, TP diagnostika, r.1994, s.131);
- u dveří č. D 278 důsledně chránit dochované mosazné kukátko s krytkou

b) Okna

Obecně - V tabulce oken bude jednoznačně uvedeno, zda bude okno opraveno či nahrazeno replikou a s tímto budou korespondovat i příslušné výkresy bourání a výkresy architektonicko stavební části (např. u okna N 363 je v tabulce uvedeno „replika, restaurátorská oprava“ a ve výkrese č. 18 A „restaurátorská oprava“, obdobné nesrovnalosti jsou např. u oken č. N 364N 361, N 362, N 364, N 367)

- Krajskému úřadu bude předložen k odsouhlasení způsob úpravy oken, které mají zvýšit jejich protipožární odolnost – jedná se o okna č. N 119, N 122, N 143 a N 144

c) Prosklené stěny

- Bude prověřena jiná méně rušivá možnost značek pro „OSPO“ na prosklených stěnách a dveřích ve veřejně přístupných prostorech než je horizontální pás „čtverečků“.
- Prosklené stěny č. S 226 a S 227 (3.NP místnosti č. N 5 121 a N 5 131) **nebudou osazovány a zůstanou zde původní dveře** (souvisí s podmínkou 3.6).
- Vstupy do nového sálu č. S 232 a S 233 v 1.PP a S 205 a S 206 v 1.NP **nebudou řešeny jako prosklené stěny s dveřmi. Jejich podoba bude korespondovat s charakterem interiéru foyeru 1.PP a 1.NP a ne s ním kontrastovat.** Dveřní křídla, která mohou být částečně prosklená, budou řešena v dřevěném konstrukčním rámu obdobných skladebných a rozměrových parametrů.

3.2 Dlažby a obklady

- Navrhovaný rozsah zásahu do původních podlah, tedy dlažeb okružní chodby v 1.PP části B a v prostoru zadního schodiště je **neakceptovatelný.** Krajskému úřadu bude předložen k odsouhlasení minimalizovaný návrh bez 100% plošného snímání dlažeb včetně odůvodnění nutnosti odstraňování úseků dlažeb.
- Dlažba v úseku 1.PP části A, která bude demontována bude opětovně užita.
- zvláště bude ochráněna dlažba v místnosti v 1.NP č. N 130 s poslední dochovanou mřížkou odtoku.
- na výkres č. 03A (profese Arch.Stav, bourání) bude doplněna legenda k červené šrafuře ve směru zprava doleva v prostoru pod schodištěm, dále zde bude opraveno vyznačení výskytu původní dlažby dle skutečnosti (v pravé části pod schody je dnes na polovině plochy nová dlažba, kterou není nutno zachovat).
- Původní dochované keramické obklady budou zachovány v následujících koupelnách – místnostech:
  - v 1.PP č.místností – N1.148a-150a;
  - v 1.NP č.místností N1 125- 133 (včetně odtokové mřížky v koupelně č. N 130), 144, 146,148;
  - ve 2.NP č. místnosti N3 123k a m
- Rozsah dřevěných obkladů v jednotlivých místnostech vyznačených ve výkresové části projektové dokumentaci k výměně bude definitivně upřesněn po prohlídce jejich stavu před jejich restaurováním na základě doporučení restaurátorů.

3.3 Dochované historické větrací šachty a komíny budou zachovány a nebudou zaslepovány betonovou vložkou, budou užity odstranitelné ucpávky.

3.4. Do předložené projektové dokumentace a to do textové i výkresové části bude doplněno umístění technických a technologických detailů jako jsou kryty svislých instalací, mřížky, ovládací prvky, ventily, uzávěry a umyvadla zejména na chodbách a v koupelnách

s poznámkou, že tyto detaily budou zachovány nebo opatrně demontovány a uloženy (pokud se jedná o prvek, který je v kolizi se schválenými stavebními pracemi).

3.5 Veškeré prostupy a trasy sítí budou přednostně vedeny ve starších trasách tak, aby nedošlo k poškození uměleckořemeslných prvků a případných výše popsaných původních technologických detailů.

3.6 V místnostech č. N 5.121 a N 5.131 ve 3.NP je dochováno původní sociální zařízení, které bude jako celek zachováno.

3.7 Osvětlení

- Navrhovaný typ svítidel M1 nebude možno užít v následujících reprezentačních místnostech části A objektu - N 1.001, N.1.002, N.1.004, N.1.005, 1.004, 1.008, 1.0011. V těchto prostorech budou užita dochovaná a v objektu deponovaná historická osvětlovací tělesa nebo jejich repliky.
- Konkrétní podoba a přesné umístění nouzového osvětlení a značení únikových cest bude předloženo krajskému úřadu k odsouhlasení s tím, že bude prověřena možnost sdružení osvětlení se značením.

3.8 Vzduchotechnika

- V Zanderově sále nebude přívod vzduchu řešen v podobě souvislého pásu podlahových výústků (pás AF-AG) v délce celé stěny se vstupy. Bude změněno využití a kapacita prostoru tak, aby bylo možno snížit nároky na výkon VZT, resp. na přívod vzduchu.
- Vrchlík střechy VZT šachty (Z 35) v zadní věži nebude pohledově přístupný.

3.9 Vstup pro tělesně postižené bude řešen jiným způsobem než plošinou umístěnou ve vestibulu 1.NP. Bude prověřena možnost umístění plošiny v místnostech č.1.007 (plánované využití pokladna) nebo 1.014 (plánované využití vrátnice) nebo možnost užívání tzv.schodolezu.

3.10 Mobiliář

Před zahájením prací bude krajskému úřadu předložen seznam dohledaného mobiliáře včetně návrhů na jeho případnou obnovu a další využití objektu. V objektu bude využita celá škála dochovaného mobiliáře. V případě velkého množství dochovaných prvků jednoho druhu (např. toaletní stolky) bude využita pouze část prvků a ostatní budou deponovány. O místu uložení a množství deponovaných prvků bude krajským úřadem rozhodnuto na základě návrh účastníka řízení po předložení seznamu dohledaného mobiliáře.

3.11 Střecha

- Budou vyměňovány pouze poškozené prvky střešního pláště, tj. i krovové konstrukce a bednění.
- krajskému úřadu bude předložen k odsouhlasení detail návrhu spoje protézovaných prvků.

3.12 Do textové části projektové dokumentace bude doplněno, že všechny změny nebo úpravy musí být předem předloženy k odsouhlasení krajskému úřadu.

3.13 Krajskému úřadu a NPÚ bude oznámeno zahájení stavebních prací; bude předložen předběžný harmonogram provádění prací včetně návrhů termínů pravidelných kontrolních dnů, které budou účastníkem řízení svolávány min. jednou za 14 dnů. Na kontrolní dny budou zváni

zástupci krajského úřadu, NPÚ, realizační firmy, stavebního dozoru. V případě potřeby budou svolávány i mimořádné kontrolní dny.

3. 14 Výše uvedené podmínky budou promítnuty do prováděcí projektové dokumentace a doplněné části budou předloženy krajskému úřadu a NPÚ.

II. Provedení novostavby servisní budovy CLKV, označené v projektové dokumentaci jako SO 102, na území národní kulturní památky objektu Císařské lázně v Karlových Varech, Mariánskolázeňská č. 306, st.p.č. 902, k.ú. Karlovy Vary, prohlášené Nařízením vlády České republiky č.50/2010 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, a zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek v ČR pod rejstříkovým číslem 17027/4-880, dle předložení „Studie využitelnosti – architektonická studie, Karlovy Vary - Revitalizace objektu Císařských lázní“, dokumentace pro realizaci stavby - čistopis, zpracovatel INTAR a.s., Bezručova 17a, Brno, prosinec 2010, zak. číslo 200 800 11-3, je dle ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči,

nepřípustné.

Účastník řízení (§ 27 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb.):

Karlovarský kraj, se sídlem Závodní 353/88, Karlovy Vary, IČ: 70891168, zastoupený Ing. Václavem Kosinkou, bytem Staropramenná 21, Praha 5

Odůvodnění:

Krajskému úřadu, odboru kultury, památkové péče, lázeňství a cestovního ruchu (dále jen „krajský úřad“), byla dne 7.1.2011 doručena žádost Karlovarského kraje, se sídlem Závodní 353/88, Karlovy Vary, IČ: 70891168, zastoupeného Ing. Václavem Kosinkou, bytem Staropramenná 21/641, Praha 5, o vydání závazného stanoviska k výše cit. projektové dokumentaci obnovy objektu Císařských lázní včetně provedení novostavby servisního objektu na místě objektu přípravy rašeliny. Projektová dokumentace řeší i stavební a jiné úpravy (komunikace, trasy sítí, sadové úpravy) na p.č. 903/2, která se nachází na území památkové zóny města Karlovy Vary a není přitom součástí národní kulturní památky. Krajský úřad proto není věcně příslušným orgánem k vydání závazného stanoviska k těmto úpravám. Dle § 14 odst. 2 cit. zákona o státní památkové péči je orgánem věcně příslušným k vydání stanoviska příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, tj. v tomto případě Magistrát města Karlovy Vary, oddělení památkové péče. Proto byly příslušné části projektové dokumentace označené jako

- IO 101 Komunikace, zpevněné plochy, a chodníky v areálu
- IO 103 – Sadové úpravy
- IO 104 – venkovní vodovod
- IO 105 – Venkovní kanalizace
- IO 106 – Zrušení NTL přípojky plynu
- PS 1 - Trafostanice

postoupeny v souladu s příslušným ustanovením správního řádu Magistrátu města Karlovy Vary, oddělení památkové péče.

Budova tzv. Císařských lázní byla prohlášena nařízením vlády č. 50/2010 Sb. za národní kulturní památku a je situována na území městské památkové zóny Karlovy Vary vymezené vyhláškou Ministerstva kultury České republiky ze dne 10. září 1992 o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny zveřejněnou ve Sbírce zákonů č. 476/1992. Prohlášení za národní kulturní památku koresponduje s nominací lázeňských center měst Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně na zápis do Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Tento fakt dostatečně ilustruje mimořádný kulturně historický význam Císařských lázní v jejich celoevropském kontextu.

Budova byla postavena v letech 1893 – 1895 dle plánů známých vídeňských architektů Ferdinanda Fellnera a Hermana Helmera. Jedná se o monumentálně řešenou lázeňskou budovu v historizujícím slohu francouzské renesance s dobovým vybavením, velkoryse koncipovanými uměleckořemeslnými prvky a výzdobou s těžištěm v reprezentativním předním traktu a s koncepčně vytříbeně řešeném navazujícím podkovovitým provozním lázeňským traktu obepínajícím vnitřní dvoranu sloužící obslužnému provozu. Budova včetně svého technického vybavení patřila ke špičkovým realizacím své doby s přímými odkazy na realizace ve francouzských světově proslulých lázních. Stejně jako honosně pojatý exteriér je bohatě zdobený i interiér budovy, kde se uplatnil vedle neorenesančního dekoru rovněž již secesizující detail. Součástí mobiliáře jsou velmi hodnotné obrazy s vedutami Karlových Varů či žánrovými výjevy a další malířská a štuková výzdoba. Nachází se zde řada velmi hodnotných detailů uměleckořemeslného charakteru (táflování, keramické obložení, vitráže, mříže, kování, dveřní štítky, ad.).

Dílčími stavebními úpravami objekt prošel na přelomu 40. a 50. let 20. stol. Památková hodnota daného objektu spočívá nejen ve vlastním architektonickém konceptu, v dispozičním uspořádání, pravidelném a také mnohačetném opakování některých prvků (koupelny, předsíně, vybavení apod.), ale i v dochovaných původních uměleckořemeslných prvcích a dílech výtvarného umění. Vyzdvihnout je nutno míru dochování autentických prvků jak ve fasádách, tak i v interiéru, a to včetně dokladů technologie původního lázeňského provozu. V posledním desetiletí byl objekt využíván pouze v omezené míře, což se projevilo spolu s utilitárními zásahy posledního půlstoletí na ztrátě některých autentických prvků. V posledních dvou letech došlo k vyklizení objektu, tehdy byly také demontovány vedle mladších nehodnotných konstrukcí i pozůstatky původního ochozu ve dvoraně s litinovými sloupy. K nejzávažnějšímu poškození však došlo vlivem havárie požárního hydrantu na konci roku 2009. Postiženy havárií byly interiéry v pravé části vstupního traktu - při nároží situované salony ve všech třech nadzemních podlažích vč. části tzv. Zanderova sálu a také nejnáročněji uměleckořemeslně řešená tzv. Císařská lázeň s převlékárnou a odpočinkovým salonem. Výzdoba interiérů narušená havárií se skládá z pevně zabudovaných prvků štukové výzdoby stěn a stropů se sádrovými prvky s fládrovanými povrchy, z ornamentálních výmaleb stěn, z ploch řešených v umělém mramoru, a ze vsazených dřevěných konzolových prvků a dále z prvků primárně demontovatelných, tedy závěsných obrazů, tapet a dřevěného obložení stěn. Sanační práce stále probíhají, obrazy byly demontovány, stejně tak části obložení, které je tvořeno reliéfně zdobenými kazetami vsazenými do rámců, které jsou připevněny na stěny jednotlivých místností. Jejich řešení se v jednotlivých místnostech liší pouze v detailech. Povrch dřevěných kazet je zdoben fládrováním. Poněkud odlišné je pak řešení interiéru Císařské lázně, kde jsou použity obklady z tvrdého dřeva a celkové provedení výzdoby je z hlediska použitých materiálů, kvality zpracování a výtvarného pojetí znatelně náročnější.

K obnově objektu včetně provedení restaurování umělecko řemeslných prvků a děl výtvarného umění byla již v souladu s ust. § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči vydána orgány státní památkové péče (Magistrátem města Karlovy vary a Krajským úřadem Karlovarského kraje) závazná stanoviska/rozhodnutí, jejichž podmínky zůstávají v platnosti. Jedná se zejména o závazná stanoviska vydaná krajským úřadem pod čj. 981/KR/10-08 a 982/KR/10-11.

V souladu s ust. § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči bylo k dané věci vydáno písemné vyjádření odborné organizace památkové péče, Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Lokti (dále jen „NPÚ“), pod čj. NPÚ-342//2011 ze dne 19.5. 2011 doručené 3.6.2011. Ve vyjádření je obnova objektu Císařských lázní dle předložené projektové dokumentace shledána jako přijatelná za určitých podmínek. Novostavba servisního objektu na místě stávajícího objektu přípravy rašeliny je shledána jako nepřijatelná (viz. více v odůvodnění „k části II.“). V závěru vyjádření je konstatováno, že : „*Stavební program vycházející z odsouhlasených studií a stupňů projektu revitalizace (s podmínkami stanovenými v předchozích, výše citovaných vyjádřeních) je z hlediska funkční náplně zvolen od počátku s potenciálně existující kolizí s principy památkové péče, což je dáno vložním nového, na kapacity extrémně náročného prvku víceúčelového sálu. Tento koncept ve svých důsledcích nutně překračuje dané limity historických prostorů. Tento zásah do stavební a funkční podoby objektu ovlivňuje téměř veškeré dispoziční, respektive komunikační funkce a ve výsledku tedy i památkově hodnotné konstrukce, tvořící součást památkové podstaty národní kulturní památky. V předchozích hodnoceních NPÚ bylo konstatováno, že za předpokladu minimalizace zásahu do stávajících konstrukcí bude řešení, které využije prostor bývalé polootevřené obslužné dvorany, přípustné, neboť se tím uchrání původní dispozice stávající budovy. Tento záměr však zjevně nebyl zcela naplněn, což plyne z konfrontace doložených průzkumů s navrhovaným stavem. Dochází zde ke značné proměně původních dispozičních charakteristik, k úbytku originálních konstrukcí technického charakteru (zdívo, kanály, stropy, podlahy, postupy) a především pak k úbytku umělecko řemeslných výplňových prvků podmíněné technicko bezpečnostními požadavky. Výsledné řešení je tedy zjevným kompromisem, umožňujícím však nové využití mimořádně objemného a specifického památkového objektu.*“ K tomuto krajský úřad uvádí, že na základě předchozích vyjádření orgánu (závazné stanovisko k této dokumentaci bylo vydáno Magistrátem města Karlovy Vary čj. 343/OPP/09/Srv) a odborné organizace státní památkové péče (NPÚ-342/3278/2009) bylo vydáno platné územní rozhodnutí. Krajský úřad posuzuje obnovu objektu od fáze stavebního řízení.

K části výroku I.

Krajský úřad při posuzování věci vycházel z výše citovaného vyjádření NPÚ, znalosti místa, ze stavebně historického průzkumu, z mezinárodních dokumentů o ochraně kulturního dědictví (Mezinárodní dokumenty o ochraně kulturního dědictví, Národní památkový ústav 2007), z podkladů předložených žadatelem (SHP, restaurátorské průzkumy dřevěných prvků zpracované Bří.Zlámalovými v červnu 2009 ad. restaurátorské průzkumy uměleckořemeslných prvků) a z odborné literatury (Dana a Zdeněk Roubínkovi, Historismus v architektuře Karlových Varů, Karlovarské muzeum 1995; Anna Zídková, Fellner a Helmer v Karlových Varech, Karlovarské muzeum 1996; Lubomír Zeman, Karel Kuča, Památky Karlovarského kraje, Karlovarský kraj 2006; Lubomír Zeman, Císařské lázně Karlovy Vary, Karlovarský kraj 2009; Lubomír Zeman, Karel Kuča, Věra Kučová, Západočeské lázně vybrané k nominaci na zápis do Seznamu světového dědictví UNESCO, Karlovarský kraj 2009).

Na základě výše uvedeného krajský úřad stanovil v této části výroku rozhodnutí zejména podmínky, jejichž cílem je ochránit a zachovat maximum autentických prvků a konstrukcí národní kulturní památky při umožnění využití, které bylo z hlediska památkové péče

akceptováno od stupně studie využití objektu. Většina podmínek byla projednána s účastníkem řízení na ústním jednání dne 21.4.2011 a s řadou z nich vyslovil účastník řízení souhlas.

Podmínky obsažené v tomto závazném stanovisku vycházejí ze současného poznání výše popsaných kulturně historických hodnot a jsou stanoveny s cílem tyto hodnoty zachovat nebo eliminovat negativní dopady navrhovaných zásahů na tyto hodnoty při umožnění navrhovaného využití objektu. Krajský úřad vycházel ve svých úvahách z ust. § 9 Vyhlášky č.66/1988 Sb., prováděcí vyhláška k zákonu o státní památkové péči, kde je mj. uvedeno, že v závazném stanovisku stanoví orgán státní památkové péče podmínky k zabezpečení dalšího zachování kulturní památky a její ochrany (písm.a), k zajištění jejího vhodného využití z hlediska jejího celospolečenského přínosu (písm.b) a v neposlední řadě i k zajištění kvality a hospodárnosti všech přípravných a prováděcích prací obnovy (písm.c).

K podmínce 1.1: Navržený způsob odvětrání anglických dvorků v podobě komínků vysokých 40 cm po obvodu objektu ve vzdálenosti 5 m od sebe je v dané formě výrazným zásahem, který by narušil pohledové vnímání parteru národní kulturní památky. Je nutné odvětrání řešit variantně nerušivým způsobem, např. v rámci stávajících, respektive obnovených krycích desek dvorků, bez výrazných prvků nad terénem.

K podmínce 1.2: Vizuální prohlídkou nebylo zjištěno takové zásadní poškození základových konstrukcí schodiště, které by si vyžadovalo jeho úplné rozebrání a provedení nových základových konstrukcí. Z důvodu zachování co nejvyšší míry autenticity nelze stabilní historické konstrukce odstraňovat bez prokazatelného důvodu. Proto krajský úřad požaduje zpracování podrobného průzkumu stavu základových konstrukcí vnějších schodišť hlavního vstupního průčelí.

K podmínce 1.3: Kamenické prvky bočních ramp hlavního vstupního průčelí objektu tvoří spolu se schodišti hodnotný celek, který je nutné plně zachovat.

K podmínce 1.4: V projektové dokumentaci jsou navrženy přibližné odstíny barevnosti fasády, které budou definitivně určeny na základě vzorků provedených na fasádě, aby bylo dosaženo původní barevnosti.

K podmínce 1.5: Na výkrese č.2 části dokumentace Audio-video je v úrovni 1.NP zakresleno umístění LCD přehledového monitoru na vnější fasádě (vlevo od hlavního vstupu). Toto není z památkového hlediska možné, neboť by došlo k poškození vnějšího architektonického charakteru objektu. Na ústním jednání 21.4.2011 zástupce účastníka řízení sdělil, že se jedná o chybu ve výkresu a doplnil, že LCD monitory budou umístěny na samostatných stojanech, takže nedojde k zásahům do stavebních konstrukcí objektu. Nicméně v předložené projektové dokumentaci je tato skutečnost zakreslena, proto je tato podmínka uvedena v rozhodnutí.

K podmínce 2.1: V projektové dokumentaci se počítá s uplatněním pouze části litinových sloupů (6 kusů), které jsou významným dokladem dobového řešení podstatné části objektu a zajímavým původním technickým prvkem. Proto je nutno hledat umístění i pro zbývající sloupy a je třeba opětovně trvat na jejich zachování, tak jak je již uvedeno v podmínce č. 6 rozhodnutí krajského úřadu čj. 982/KR/10-11.

K podmínce 2.2: V projektové dokumentaci je navržena kompletní výměna oken do dvorany za protipožární repliky, což není v případě předpokládané nefunkčnosti, resp. neotvíravosti, oken nutné. Tato okna je pak možno zachovat a splnění protipožárních norem kladených na tyto otvory řešit vložením protipožárního skla do okenní niky před tato okna. Nelze vyloučit, že toto řešení bude méně finančně náročné v porovnání s výrobou protipožární repliky okna, což je v souladu s ust. § 9 odst. 4 písm. c) cit. Vyhlášky č.66/1988 Sb..

K podmínce 2.3: V průvodní zprávě je uvedeno, že jeden úsek stávajícího původního ventilačního kanálu pod podlahou vestavovaného koncertního sálu (mezi modulovými osami 11' a 12') bude zakonzervován, ale ve výkresech části statika č. KO 04 a 06 je přímo mezi

osami nápis – „stávající kanál zrušit“. Jedná se o splnění podmínky č.7 závazného stanoviska krajského úřadu čj. 982/KR/10-11, a proto musí být tento nesoulad mezi textovou a výkresovou částí projektové dokumentace odstraněn.

K podmínce 3.: Z důvodu zachování autenticity působení interiérů objektu je nutné pečlivě posoudit charakter povrchových úprav stávajících (opravovaných) i nově vkládaných prvků. Proto je nutno dané úpravy odsouhlasit ve vzorcích před jejich kompletním provedením.

K podmínce 3.1: Jedná se o kolizi způsobenou protipožárními aplikacemi norem na výplňové prvky v důsledku vestavby víceúčelového sálu. Dveřní a okenní výplně tvoří integrální součást budovy a významným způsobem ovlivňují architektonický výraz a podílí se na autentickém působení dané stavby.

Dveře - Stávající interiérové dveře jsou na daném objektu až na výjimky původní, historické a pocházející z doby výstavby objektu. Především v čelním traktu pak představují s ohledem na vysokou kvalitu umělecko řemeslného zpracování součást hlavních hodnot a tedy památkové podstaty. Navržené nahrazování originálních konstrukcí novodobými, byť vizuálně shodně provedenými replikami s jinými dimenzemi prvků vede ke ztrátě autenticity. Rozpor je pak zjevný ve srovnání s realizovanými pasporty a restaurátorskými záměry. V případě hlavní chodby v čelní traktu má dojít k náhradě dvou třetin dveří, v případě podkovovitého traktu k náhradě podobného množství. Vývoj metodiky památkové péče směřuje k tomu, aby se u historických výplní otvorů prosazovalo ohleduplné zacházení s autentickou hmotou, tak jako je tomu u masivnějších konstrukcí (historické krovy či stropy). Optimální způsob se s ohledem na nové využití nepodařilo nalézt. Z části bude nutné výplně řešit formou replik. Proto je nutno zmenšit počet vyměňovaných původních otvorových prvků a snažit se o zachování maximálního počtu těchto prvků na místě. V projektu předložené navrhované řešení povyšování protipožární odolnosti dveří prostřednictvím zbroušení jedné strany dveřních křídel a vložení MDF desky je akceptovatelné u jednodušších výplní, kde nedojde k odstranění hodnotných povrchů. U kvalitativně hodnotnějších dveřních výplní je nutno řešit ochranu tak, že bude zbroušena část dveřního křídla bez výzdoby (řezby). U nejcennějších výplní – vstupních dveří do Zanderova sálu – je toto řešení nemožné, neboť by vedlo k nenahraditelným ztrátám na těchto v objektu ojedinělých uměleckořemeslných prvcích, proto budou tyto dveře nahrazeny replikou splňující protipožární normy a po restaurování budou užity na vhodném veřejnosti přístupném místě v objektu, nejlépe v muzejní expozici.

Okna – projektová dokumentace neřeší způsob dodatečné úpravy okenních výplní zvyšujících jejich protipožární odolnost, proto krajský úřad požaduje předložení řešení těchto úprav.

Prosklené stěny – Musí být co nejméně rušivým prvkem v interiéru národní kulturní památky. Jejich uplatnění je zčásti vyvolané nutností splnit protipožární normy v důsledku nového využití objektu. Ale v některých případech jsou užity jako řešení vstupů, které se pohledově uplatňuje v historických interiérech, v projektové dokumentaci označené jako část A objektu, jejichž obnova musí proběhnout s respektem k hodnotě a charakteru těchto prostorů. Proto není možno jejich užití v prostorech foyer v 1.PP a 1.NP.

K podmínce 3.2: Navržené zásahy do podlahových konstrukcí, jejichž povrchové řešení je mladšího původu, tedy parketové podlahy, jsou akceptovatelné. Míra jejich narušení je zpravidla taková, že neumožňuje efektivní doplnění a nedochází k zásadní ztrátě konstrukcí, které lze považovat za nositele památkových hodnot. Jinak je tomu u původních dlažeb, které jsou dochovány v pozoruhodné úplnosti a celistvosti, takže tvoří soubor, který je vedle výplňových prvků jednou z nejdominantnějších skupin uměleckořemeslných prvků, které jsou z velké míry nositeli kulturně historických hodnot národní kulturní památky, které je nutno zachovat.

K podmínce 3.3: V PD (Technická zpráva Konstrukčně statické části – na s.5) je uvedeno, že komíny budou zality betonem. Jedná se o původní prostupy, které je možno v budoucnu případně využít např. k přirozenému odvětrání objektu..

K podmínce 3.4: Respektování původních hodnotných technologických detailů není v dokumentaci zcela doloženo. Chybí kryty svislých instalací, mřížky, ovládací prvky, ventily, uzávěry a umyvadla zejména na chodbách a v koupelnách. Je nutné jejich doplnění do dokumentace tak, aby bylo vyloučeno jejich poškození. Předložení doplňku k soupisu je nutné pro zajištění státního stavebního dohledu ve smyslu ust. § 28 odst. 2 písm.c) zákona o státní památkové péči.

K podmínce 3.5: Je nutno eliminovat zásahy do stavebních konstrukcí a ochránit případné uměleckořemeslné prvky nebo výzdobu stěn.

K podmínce 3.6: Původní sociální zařízení je třeba považovat za součást původního vybavení a funkce objektu. V PD je jako využití těchto místností uvedeno šatna pro návštěvníky balneocentra a čajová kuchyňka pro členy symfonického orchestru. Bude zvoleno takové využití těchto místností, aby bylo možné zachování tohoto vybavení sestávající z dřevěných příček i při novém využití. Vzhledem ke skutečnosti, že v souvislosti s vestavbou sálu dojde k odstranění tří sociálních zařízení (dvou v 1.PP a jednoho ve 2.NP), je žádoucí tato zařízení zachovat. Toto bylo projednáno se zástupce účastníka řízení na ústním jednání dne 21.4.2011.

K podmínce 3.7: Historické interiéry s dochovanou umělecko řemeslnou výzdobou jsou nejcennější částí objektu, proto při jejich rehabilitaci je kladen důraz na zachování jejich historického charakteru. Umístění moderních novodobých svítidel by tento charakter narušilo. Osvětlovací prvky je nutné respektovat v míře dochovaných originálů, tedy v hlavní chodbě, Zandnerově sále a přilehlých prostorách.

K podmínce 3.8: Navrhovaná kapacita sálu je 200 osob, což je pro tak historicky a památkově cenný prostor naddimenzované. V návaznosti nato jsou i požadavky na výměnu vzduchu značné (viz. část PD Vzduchotechnika a chlazení, Technická zpráva s.7). Mřížky vytápění v Zandnerově sále v podlaze je na místě řešit v kontextu původních řešení v podobě oddělených úseků, nikoli jako průběžný prvek výrazně rozdělující parketový povrch.

K podmínce 3.9: Plošina pro invalidy ve vstupní hale představuje výrazný zásah do konstrukcí pro její osazení. Narušuje symetričnost architektonického řešení prostoru. Proto je požadováno prověření jiného řešení.

K podmínce 3.10: Tato podmínka, ale bez termínu splnění byla uvedena v rozhodnutí krajského úřadu č.j. 982/KR/10-11. Nyní je uveden termín splnění a to tak, aby v průběhu stavby nedošlo ke ztrátám na historickém mobiliáři. Součástí národní kulturní památky Císařské lázně je i mobiliář, který je její součástí, případně mobiliář evidovaný jako samostatné movité kulturní památky, který musí být dohledán. V rámci dokumentačních prací je nutno tento mobiliář dohledat (po nedávné havárii v císařské lázni byla část mobiliáře odvezena) a stanovit způsob jeho opravy nebo restaurování. V případě deponování pozůstatků historického mobiliáře je situace složitější. Tyto prvky mají nesporně vyšší umělecko řemeslnou a památkovou hodnotu. Předpokládané vyinstalování v rámci nové expoziční náplně využije jistě celou dochovanou škálu mobiliáře, ale nikoli všechny dochované prvky, především toaletní stolky. Zde je deponování zřejmě jediným možným řešením. Doporučujeme hledat cestu, která pokryje, jak požadavky k tomuto účelu zřizovaných muzejních institucí, tak i do budoucna možnost dalšího využití v rámci vlastního objektu. Bylo by optimální, kdyby tento depozit mohl vzniknout přímo v objektu.

K podmínce č. 3.11: V projektové dokumentaci je např. navrhována kompletní výměna bednění, což není v případě jeho dobrého stavu nutné obdobně jako u dalších prvků krovové konstrukce, kde budou vyměněny pouze poškozené nebo napadené části. Projektová dokumentace neobsahuje detail spoje protézovaných prvků, proto je nutno návrh spoje předložit k odsouhlasení.

K podmínce 3.12: Toto vyplývá z ust. §14 odst.1 zákona o státní památkové péči. V PD je např. uvedeno, že budou případně navrženy další statické úpravy na základě výsledků stavebně technického průzkumu a návrhu statika.

K podmínce č. 3.13 a 3.14: Tato podmínka je nutná z důvodu zajištění plnění povinnosti výkonu státního stavebního dohledu krajského úřadu uvedené v ust. § 28 odst. 2 písm.c) zákona o státní památkové péči a zajištění odborného dohledu ze strany NPÚ vyplývajícího z ust. § 32 odst. 2 písm. g) cit. zákona.

K části výroku II. Objekt přípravy rašeliny je prohlášenou kulturní památkou. Byl prohlášen spolu se sochou Prasíly a Léčivé síly jakou součástí kulturní památky Lázně I. V případě záměru odstranění této budovy je nutné nejprve požádat v souladu s ust. § 8 zákona o státní památkové péči o zrušení jeho prohlášení, tj. v tomto případě o změnu rozsahu prohlášení ve smyslu částečného upuštění od památkové ochrany. Dle odst. 1 cit. ust. může ministerstvo kultury z mimořádně závažných důvodů na žádost vlastníka zrušit prohlášení věci za kulturní památku. Teprve poté je možno požádat příslušný orgán státní památkové péče o souhlas s odstraněním stavby. V tomto případě, protože se jedná o objekt na území památkové zóny města Karlovy Vary, bude příslušným orgánem Magistrát města Karlovy Vary, oddělení památkové péče. Krajskému úřadu je známo, že karlovarský kraj požádal o zrušení památkové ochrany a že Ministerstvem kultury je nyní vedeno řízení o zrušení památkové ochrany. Zrušení prohlášení objektu přípravy rašeliny za kulturní památku a následné vydání stanoviska orgánu státní památkové péče k odstranění objektu je v tomto případě předběžnou otázkou ve smyslu ust. § 57 správního řádu, na jejímž vyřešení závisí vydání rozhodnutí k provedení novostavby na místě stávajícího objektu přípravy rašeliny.

Při řešení novostavby objektu je nutné vycházet ze základních limitů prostoru, kdy u stávajícího objektu přípravy rašeliny bylo zjevně hmotově i půdorysně navazováno na historický objekt mající své nezastupitelné místo v daném prostoru. Podoba tohoto původního objektu je dobře známa a to, že byla koncipována jako pohledová součást parkového prostředí s variací na uplatňované principy z francouzského lázeňského prostředí vytváří z tohoto objektu významný kompoziční prvek, který je zcela na místě rehabilitovat. Objekt se zásadně podílí na vnímání hlavní budovy, zdůrazňuje jeho osu a dotváří dálkové průhledy. Jeho ztráta nemůže být vyvážena žádným kontrastním architektonickým dílem, byť formálně zdařilým.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í :

V souladu s ustanovením § 81 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, může účastník proti tomuto rozhodnutí podat odvolání, a to k Ministerstvu kultury České republiky prostřednictvím Krajského úřadu Karlovarského kraje, odboru kultury, památkové péče, lázeňství a cestovního ruchu ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí; prvním dnem lhůty je den následující po dni oznámení rozhodnutí.

V Karlových Varech dne 29.7.2011

Mgr. Jaroslava Pokludová

vedoucí oddělení památkové péče odboru kultury,
památkové péče, lázeňství a cestovního ruchu

Účastník řízení:

Karlovarský kraj, se sídlem Závodní 353/88, Karlovy Vary, zastoupený Ing. Václavem Kosinkou, Staropramenná 21/641, Praha 5 – Smíchov, 150 00

Na vědomí:

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti

Ing.arch.Tomáš Dohnal, INTAR a.s., atelier Praha, Polská 1, 120 00 Praha 2

Ing.Lukáš Širínek, ředitel zájmového sdružení právnických osob „Císařské lázně,Karlovy Vary“

